

EVALUATIE MINIMABELEID GEMEENTE BRUNSSUM

Onderzoek naar de omvang en samenstelling van de doelgroep voor het minimabeleid en het gebruik en effect van minimaregelingen in de gemeente Brunssum.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Brunssum

Datum

September 2020

Auteurs

Michelle Ellens
Bert van Putten
Reimer Vonk

Grafische ondersteuning

Senne Trip

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veeelvoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting.....	3
2. Minimahuishoudens in Brunssum	6
2.1. Alle huishoudens	6
2.2. Minimahuishoudens	6
2.3. Kinderen.....	7
3. Gebruik inkomensondersteunende voorzieningen.....	8
3.1. Regelingen voor het minimabeleid	8
3.2. Bijzondere bijstand	8
3.3. Individuele inkomensvoet.....	8
3.4. Collectieve zorgverzekering.....	9
3.5. Participatieregeling	9
3.6. Jeugdfonds Sport en Cultuur	9
3.7. Stichting Leergeld	10
3.8. Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	10
4. Onderzoeksmethodiek	11
4.1. Huishoudens en inkomensgrenzen	11
4.2. Inkomsten landelijke regelingen	11
4.3. Inkomsten gemeentelijke minimaregelingen	11
4.4. Uitgaven.....	13
4.5. Vrije bestedingen	13
4.6. Aannames.....	13
5. De inkomenseffecten.....	14
5.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid.....	14
5.2. De gemeentelijke bijdragen geven meer ruimte voor vrije bestedingen	15
5.3. Werken vanuit de bijstand loont.....	16
5.4. Vergelijking inkomenseffecten 2017 - 2020.....	20
6. Uitwerking enkele scenario's.....	22
6.1. De scenario's	22
6.2. Verhogen inkomensgrens minimaregelingen	22
6.3. Invoeren langdurigheidstoelage voor AOW-gerechtigden	25
Bijlage 1. Financieel maandoverzicht.....	26
Bijlage 2. Systematiek Armoede index.....	32

Inleiding

Het minimabeleid is in de gemeente Brunssum een actueel thema. Samen met de gemeente Landgraaf heeft de gemeente Brunssum de uitvoering van het minimabeleid belegd bij ISD BOL. De gemeenten hebben de wens uitgesproken om een nieuw onderzoek met betrekking tot het minimabeleid uit te laten voeren, waarbij het uitgangspunt voor Brunssum en Landgraaf is om het minimabeleid te harmoniseren.

De gemeente heeft daarom KWIZ opdracht gegeven om de doelgroep van het minimabeleid en het huidige bereik van regelingen in beeld te brengen.

Hierbij staan de volgende vragen centraal:

- Wat is de omvang en samenstelling van de (potentiële) doelgroep voor het minimabeleid?
- Welke typen huishoudens en inkomenscategorieën zijn hierbij te onderscheiden?
- Hoeveel kinderen groeien op in armoede?
- Hoe groot is het bereik van de verschillende minimaregelingen?
- Wat zijn de effecten van het huidige landelijke en lokale beleid op de inkomens van de minima?
- In welke situaties doet zich eventueel een armoedeval voor?

Opzet van de Armoede Index

De Armoede Index is een door KWIZ ontwikkeld analysemodel. Deze index wordt samengesteld op basis van een combinatie van gemeentelijke gebruiksgegevens, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten. Met als resultaat een schatting van het aantal minimahuishoudens dat tot de doelgroep van het minimabeleid behoort. Dit zijn de minimahuishoudens op 1 januari 2020 met een inkomen tot maximaal 120 procent Wsm en een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet. Daarnaast wordt het gebruik van de regelingen in 2019 weergegeven, op basis van aantallen die door de gemeente zijn aangeleverd. Vergelijkingen met andere gemeenten die worden gedaan zijn gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ.

Opzet Inkomenseffect Rapportage

Voor zes verschillende huishoudtypen met vier verschillende inkomens ten opzichte van het Wettelijk sociaal minimum worden de effecten berekend. Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald. Voor de vaste uitgaven is uitgegaan van cijfers en normen van het Nibud¹. Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruikgemaakt van lokale tarieven (zoals huur en waterschapsbelasting). Tenslotte worden de gemeentelijke regelingen omgezet in een maandbedrag. Op de manier ontstaat per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand. Daarnaast rekenen we de effecten door van de beleidswijzigingen die de gemeente wil doorvoeren.

Leeswijzer

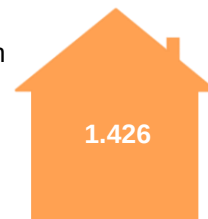
Na de samenvatting wordt in het eerste hoofdstuk de doelgroep voor het minimabeleid in beeld gebracht. In het tweede hoofdstuk gaan we in op het gebruik van minimaregelingen. In hoofdstuk 3 worden twee scenario's doorberekend. In hoofdstuk 4 wordt de onderzoeksmethodiek van de Inkomenseffect Rapportage nader toegelicht. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de inkomenseffecten van zowel de landelijke als de lokale inkomensondersteunende regelingen beschreven. In bijlage 1 staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht, in bijlage 2 wordt de systematiek van de Armoede Index beschreven.

¹ Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens.

Samenvatting

Aantal minimahuishoudens

Naar schatting hebben 1.426 huishoudens in de gemeente op 1 januari 2020 een inkomen tot 120 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm) dat is 10,4 procent van alle huishoudens in de gemeente en dat ligt in lijn met het landelijk gemiddelde van 10 procent. Deze huishoudens hebben een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet. 1.134 huishoudens daarvan hebben een inkomen tot 100 procent Wsm. Naar schatting wonen er 528 kinderen tot 18 jaar in de minimahuishoudens tot 120 procent Wsm, dat is 11,8 procent van alle kinderen in de gemeente.

Van de 1.426 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm heeft de helft, 720 huishoudens, een bijstandsuitkering. 225 huishoudens hebben AOW en de overige 481 huishoudens krijgen een andersoortig inkomen, bijvoorbeeld uit de WW of een baan. Bijna twee derde van de minimahuishoudens is een alleenstaand huishouden en een kwart heeft thuiswonende kinderen.

Gebruik en bereik minimaregelingen

Onderstaand geven we het gebruik en bereik van de verschillende gemeentelijke minimaregelingen in 2019 weer. Het bereik van de regelingen wordt berekend door het gebruik van de regeling af te zetten tegen de doelgroep die gebruik van de regeling zou kunnen maken. Hierbij geven we ook het bereik van vergelijkbare regelingen dat we gemiddeld in andere gemeenten met minder dan 50.000 inwoners vinden.

Regeling ²	Gebruik in 2019	Bereik onder de doelgroep	Gemiddeld bereik andere gemeenten
Bijzondere bijstand	687 verstrekkingen	n.t.b.	25-30%
Individuele inkomenstoelage	486 huishoudens	66%	60-65%
Collectieve zorgverzekering	247 huishoudens	17%	35-40%
Participatieregeling	1.077 volwassenen	76%	40-45%
Jeugdfonds Sport en Cultuur	224 kinderen	42%	35-40%
Stichting Leergeld	324 kinderen	61%	40-50%
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	1.236 verstrekkingen	n.t.b.	n.t.b.

- 687 volwassenen hebben een of meerdere verstrekkingen gekregen vanuit de bijzondere bijstand gekregen. Omdat niet bekend is aan hoeveel volwassenen deze verstrekkingen zijn gedaan kunnen we het bereik ook niet bepalen;
- 486 huishoudens hebben gebruikgemaakt van de individuele inkomenstoelage, dat is 66 procent van de doelgroep. Gemiddeld zien we bij andere gemeenten een bereik van 60 à 65 procent;
- Het bereik van de collectieve zorgverzekering van 17 procent ligt aanzienlijk lager dan het gemiddelde van 35 tot 40 procent bij veel andere gemeenten;
- In 2019 hebben 1.077 volwassenen gebruikgemaakt van de Participatieregeling, dat is 76 procent van de doelgroep. Gemiddeld zien we voor een participatieregeling een bereik tussen de 40 en 45 procent onder volwassenen. Het bereik van de gemeente Brunssum ligt daar ver boven;
- Het Jeugdfonds Sport en Cultuur had in 2019 een bereik van 42 procent, iets hoger dan het gemiddelde bereik van 35 tot 40 procent dat we bij andere gemeenten zien;

² Naast de regelingen die in deze tabel staan kunnen minima ook nog gebruikmaken van de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. De gemeente Brunssum kan echter geen betrouwbare gebruikscijfers aanleveren voor deze rapportage. Daarom laten we het gebruik en bereik van de kwijtschelding hier achterwege.

- In 2019 hebben 324 kinderen gebruikgemaakt van Stichting Leergeld, een bereik van 61 procent. Dat is ruim boven het bereik van 40 tot 50 procent dat we bij veel andere gemeenten zien;
- In 2019 zijn er 1.236 verstrekkingen geweest vanuit de Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Het bereik kan niet worden berekend omdat de doelgroep niet kan worden vastgesteld, het is voor dit onderzoek onbekend hoeveel minima drie jaren het eigen risico van de zorgverzekering volledig hebben opgebruikt.

Financieel effect

Het bedrag dat minima aan toeslagen vanuit het Rijk kunnen ontvangen is veel hoger dan het bedrag dat ze uit gemeentelijke regelingen kunnen ontvangen. Financieel gezien is de invloed van de gemeente daarom kleiner dan die van het Rijk. De bijdrage vanuit het Rijk neemt voor de meeste huishoudens geleidelijk af bij ieder hoger inkomen. Ook de gemeentelijke bijdragen nemen geleidelijk af bij een hoger inkomen, al verschilt de inkomensgrens van een aantal regelingen per huishoudtype.

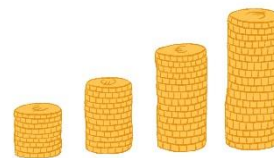
Het bedrag uit de gemeentelijke regelingen zorgt er voor dat huishoudens maandelijks meer ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen. Dit geldt met name voor paren (zowel met als zonder kinderen) met een bijstandsuitkering. Zonder de gemeentelijke regelingen houden zij maandelijks een relatief klein budget voor vrije bestedingen over. Het bedrag dat hiervoor wordt overgehouden verschilt wel aanzienlijk per huishoudtype en per inkomensniveau. Alleenstaande ouders houden bij elk inkomensniveau het grootste bedrag over voor vrije besteding.

Alleenstaanden (zonder kinderen) houden bij ieder hoger inkomensniveau telkens een groter budget over voor vrije bestedingen. Ook paren zonder kinderen hebben bij elk hoger inkomensniveau een groter budget voor vrije besteding.

Echter, niet alle huishoudens houden bij ieder hoger inkomen ook een groter budget over voor vrije besteding. Alleenstaande ouders houden bij een inkomen van 120 procent Wsm een groter budget voor vrije besteding over dan bij een inkomen van 130 procent Wsm doordat het recht op de gemeentelijke regelingen vervalt bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. Paren met kinderen houden bij een inkomen van 110 procent Wsm het grootste budget voor vrije besteding over, en dit budget neemt bij een hoger inkomen telkens af. Toch is het vrij besteedbaar budget bij alle hogere inkomensniveaus hoger dan in de bijstandssituatie.

Werken vanuit de bijstand loont

Werken loont: wanneer huishoudens in Brunssum vanuit de bijstand gaan werken tegen een loon gelijk aan 110, 120 of 130 procent Wsm gaan zij er in totaal inkomen altijd op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. Het totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen (inclusief vakantietoeslag), landelijke toeslagen en de gemeentelijke regelingen. Deze vooruitgang in totaal inkomen is echter niet evenredig met de vooruitgang in loon. Landelijke toeslagen lopen terug en het recht op gemeentelijke regelingen vervalt. Voor huishoudens met kinderen heeft dit tot gevolg dat zij bij een lager loon soms toch een hoger totaal inkomen hebben dan bij een hoger loon.

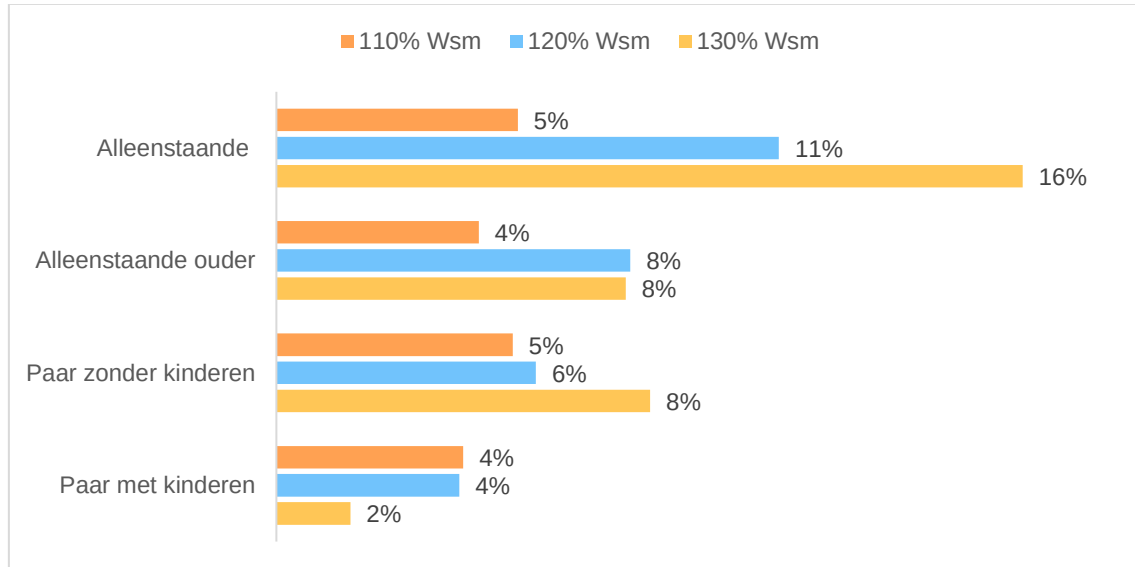

Alleenstaanden en paren zonder kinderen gaan er bij iedere vooruitgang in loon (tot 130 procent Wsm) ook in totaal inkomen telkens op vooruit. Voor deze huishoudens leidt een hoger loon dus altijd tot een hoger inkomen. Alleenstaanden gaan er bij ieder hoger inkomen ten opzichte van de bijstandssituatie (relatief) het meest van alle huishoudtypen op vooruit. Werken is dus financieel gezien het meest aantrekkelijk voor alleenstaanden.

Voor huishoudens met kinderen ziet dit beeld er anders uit: alleenstaande ouders hebben bij een loon van 120 procent Wsm een iets hoger totaal inkomen dan bij een loon van 130 procent Wsm.

Paren met kinderen hebben bij een loon gelijk aan 110 procent Wsm meer totaal inkomen dan bij een loon gelijk aan 120 of 130 procent Wsm. Bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm is het verschil met de bijstand slechts enkele tientallen euro's.

Figuur 1.1.1. Groei in totaal inkomen t.o.v. 100 procent Wsm bij werkaanvaarding³

Vergelijking inkomenseffecten 2017-2020

In 2017 deed KWIZ ook al onderzoek naar de inkomenseffecten van het landelijke en lokale beleid. Door verschillende beleidswijzigingen loopt de gemeentelijke bijdrage in 2020 minder snel terug bij werkaanvaarding tegen een loon van 110 en 120 procent Wsm dan in 2017. Dit heeft tot gevolg alle huishoudens er (procentueel gezien) bij werkaanvaarding iets meer op vooruit gaan dan in 2017. Voor paren met kinderen is er geen sprake meer van een terugval in totaal inkomen bij een loon van 120 procent Wsm; in 2020 is er nog wel sprake van een dergelijke terugval bij werkaanvaarding tegen een loon van 130 procent Wsm.

³ De percentages in de grafiek zijn (voor de leesbaarheid) afgerond op hele getallen. Daarom zijn niet alle staven met dezelfde percentages even groot.

2. Minimahuishoudens in Brunssum

In dit hoofdstuk beschrijven we de omvang en samenstelling van minimahuishoudens in de gemeente Brunssum.

2.1. Alle huishoudens

In de gemeente Brunssum wonen 28.138 personen waarvan er 4.488 (16 procent) jonger zijn dan 18 jaar. Deze 28.138 personen vormen samen 13.664 huishoudens. De gemiddelde huishoudgrootte komt daarmee uit op 2,1 personen. Dat ligt net onder het landelijke gemiddelde van 2,2 personen per huishouden.

Dat er in de gemeente Brunssum gemiddeld iets minder personen per huishouden wonen is ook terug te zien in de huishoudsamenstelling. Er zijn minder meerpersoonshuishoudens met kinderen en meer meerpersoonshuishoudens zonder kinderen dan het landelijk gemiddelde.

Onderstaand worden de belangrijkste kenmerken van de bevolkingspopulatie in 2020 in de gemeente Brunssum weergegeven.

Tabel 2.1.1 Aantal huishoudens en inwoners Brunssum

Categorie	
Aantal huishoudens	13.664
Aantal personen	28.138
Gemiddelde huishoudgrootte	2,1

Tabel 2.1.2 Huishoudens naar type

Huishoudtype	Aantal	Aandeel	Aandeel landelijk
Alleenstaand	5.264	39%	38%
Alleenstaande ouder	1.134	8%	7%
Meerpersoons zonder kinderen	4.302	31%	29%
Meerpersoons met kinderen	2.964	22%	26%
Totaal	13.664	100%	100%

2.2. Minimahuishoudens

Van alle huishoudens in de gemeente moet (naar schatting) 8,3 procent rondkomen van een inkomen op bijstandsniveau. Dit zijn in totaal 1.134 huishoudens. Het landelijke percentage minima met een dergelijk inkomen ligt op 10 procent.

Naar schatting hebben 1.195 huishoudens (8,7 procent van alle huishoudens) een inkomen tot 110 procent Wsm en 1.426 huishoudens (10,4 procent) een inkomen tot 120 procent Wsm. De meeste gemeentelijke minimaregelingen kennen een inkomensgrens van 120 procent Wsm. In bijlage 3 staat de systematiek van de Armoede Index beschreven.

De volgende tabel bevat een overzicht van het aantal en aandeel huishoudens in de gemeente Brunssum dat een inkomen heeft van 100 tot 120 procent Wsm. In deze tabel staat ook het aantal en aandeel minimahuishoudens in 2017 weergegeven. Te zien is dat er in 2020 (naar schatting) minder minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm zijn dan in 2017. Het aantal minimahuishoudens met een inkomen op bijstandsniveau is echter nauwelijks gedaald. De groep minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm is in 2020 dus kleiner dan in 2017, maar bestaat voor een groter deel uit huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau.

Tabel 2.2.1 Huishoudens naar inkomen in Brunssum 2017 & 2020 (schatting)

Inkomen	Aantal 2017	Aandeel 2017	Aantal 2020	Aandeel 2020
Tot 100% Wsm	1.163	8,6%	1.134	8,3%
Tot 110% Wsm	1.280	9,4%	1.195	8,7%
Tot 120% Wsm	1.680	12,4%	1.426	10,4%
Overige inkomens	11.868	87,6%	12.238	89,6%
Totaal	13.548	100%	13.664	100%

Verdeling naar kenmerken

De doelgroep voor de regelingen met een inkomensgrens van 120 procent Wsm bestaat voor 50 procent uit bijstandsgerechtigden en voor 34 procent uit huishoudens met een overig inkomen, zoals werk of WW en 16 procent heeft een AOW-uitkering.

Alleenstaanden vormen met 63 procent de grootste groep minimahuishoudens in Brunssum. Ook in andere gemeenten tot 50.000 inwoners vormen alleenstaanden de grootste groep minima; gemiddeld ligt dit percentage tussen de 50 en 55 procent van alle minimahuishoudens. Huishoudens met kinderen vormen in totaal 25 procent van de minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit ligt in lijn met het gemiddelde wat we bij andere gemeenten zien.

Tabel 2.2.2 Inkomensbron minima, inkomen tot 100% en 120% Wsm

Categorie	100% Wsm		120% Wsm	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Inkomensbron				
Bijstand inkomen	720	63%	720	50%
AOW inkomen	109	10%	225	16%
Ander inkomen	305	27%	481	34%
Totaal	1.134	100%	1.426	100%
Huishoudtype				
Alleenstaand	718	63%	894	63%
Eenoudergezin	236	21%	285	20%
Meerpersoons zonder kinderen	95	9%	173	12%
Meerpersoons met kinderen	84	7%	74	5%
Totaal	1.134	100%	1.426	100%

2.3. Kinderen

Van alle 4.488 opgroeiende jongeren in de leeftijd tot 18 jaar in Brunssum wonen er naar schatting 528 in een huishouden met een inkomen tot maximaal 120 procent van het voor dat huishouden geldende wettelijke sociale minimum. Met elkaar maken zij 11,8 procent van de jeugdpopulatie in Brunssum uit. Daarvan wonen 457 kinderen (10,2 procent) in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm.

Tabel 2.3.1 Aantal minimakinderen (schatting) cumulatief

Kinderen	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	457	10,2%
Tot 110% Wsm	485	10,8%
Tot 120% Wsm	528	11,8%
Overige inkomens	3.960	88,2%
Alle kinderen	4.488	100%

3. Gebruik inkomensondersteunende voorzieningen

In dit hoofdstuk gaan we nader in op het gebruik en bereik onder de doelgroep van de gemeentelijke regelingen in 2019.

3.1. Regelingen voor het minimabeleid

De volgende tabel geeft de inkomensgrens en doelgroep per regeling⁴ weer.

Tabel 3.1.1 Inkomensgrenzen regelingen en omvang doelgroep

Categorie	Inkomensgrens 2019	Doelgroep
Bijzondere bijstand	110% Wsm	1.417 volwassenen
Individuele inkomenstoeslag	100% Wsm	737 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	110%-115% Wsm	1.417 volwassenen
Participatieregeling	110%-115% Wsm	1.417 volwassenen
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm	528 kinderen
Stichting Leergeld	120% Wsm	528 kinderen
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	115% Wsm	n.t.b.

3.2. Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Brunssum is erop gericht om mensen die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen. De gemeente beoordeelt bij iedere aanvraag of er sprake is van bijzondere omstandigheden. De doelgroep bestaat uit 1.417 volwassenen met een inkomen tot 110 procent Wsm.

In 2019 hebben zijn er 687 verstrekkingen geweest vanuit de bijzondere bijstand. Het is onbekend aan hoeveel unieke volwassenen deze verstrekkingen zijn gedaan.

Voor deze regeling geldt dat in veel gemeenten een percentage van 25 tot 30 procent gebruik op jaarbasis gangbaar is.

Tabel 3.2.1 Bereik bijzondere bijstand

Categorie	
Doelgroep	1.417 volwassenen
Gebruik bijzondere bijstand	687 verstrekkingen
Percentage bereik	n.t.b.

3.3. Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen. In de gemeente Brunssum behoort iedereen tussen de 21 jaar en pensioengerechtigde leeftijd, die gedurende drie jaar een inkomen heeft tot 100 procent Wsm, tot de doelgroep. Verder geldt als voorwaarde voor toekenning dat er in de afgelopen drie jaar geen mogelijkheden waren voor inkomensverbetering. Op basis van ervaringscijfers van KWIZ schatten we dat 65 procent van de minima tussen de 21 jaar en de AOW-leeftijd drie jaar of langer een minimuminkomen heeft. De doelgroep bestaat dan uit 737 huishoudens.

In 2019 hebben 486 huishoudens gebruik gemaakt van deze toeslag. Afgezet tegen de doelgroep is dit een bereik van 66 procent. Het bereik ligt in lijn met het gemiddelde bereik (60 tot 65 procent) in andere gemeenten.

⁴ Naast de regelingen die in dit hoofdstuk worden beschreven staan kunnen minima ook nog gebruikmaken van de kwijschelding van gemeentelijke heffingen. De gemeente Brunssum kan echter geen betrouwbare gebruikscijfers aanleveren voor deze rapportage. Daarom laten we het gebruik en bereik van de kwijschelding hier achterwege.

Tabel 3.3.1 Bereik individuele inkomenstoeslag

Categorie	
Doelgroep	737
Gebruik individuele inkomenstoeslag	486
Percentage bereik	66%

3.4. Collectieve zorgverzekering

De gemeente biedt minima de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve aanvullende zorgverzekering van VGZ; het VGZ Zuid Limburg pakket. Ze krijgen korting op de premie en profiteren van extra vergoedingen voor zorgkosten. Ook het eigen risico wordt volledig vergoed. Om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering mag het huishoudinkomen niet hoger zijn dan 110 procent Wsm. De doelgroep bestaat uit 1.417 volwassenen.

In 2019 maakten 247 volwassenen gebruik van deze regeling. Dit komt neer op een bereik van 17 procent. Het bereik van de zorgverzekering ligt landelijk gezien rond de 35 tot 40 procent van de doelgroep. Het gebruik in Brunssum ligt daar dus onder.

Tabel 3.4.1 Bereik collectieve zorgverzekering

Categorie	
Doelgroep	1.417
Gebruik collectieve zorgverzekering	247
Percentage bereik	17%

3.5. Participatieregeling

De gemeente vindt het belangrijk dat minima ook kunnen deelnemen aan sport, cultuur en educatie en daarom kunnen minima gebruikmaken van de Participatieregeling. Inwoners met een laag inkomen kunnen een tegemoetkoming krijgen voor de kosten voor sport, muziek-, culturele of ontspanningskosten. Daarnaast kan er een tegemoetkoming aangevraagd worden voor internetkosten. De maximale bijdrage is € 150 of € 75 per jaar. Dit is afhankelijk van het inkomen. De doelgroep bestaat uit huishoudens met een inkomen tot 110%-115% procent Wsm. In 2019 konden 1.417 personen gebruikmaken van de regeling.

In 2019 hebben 1.077 personen gebruikgemaakt van de Participatieregeling. Dit is een bereik van 76 procent. In andere gemeenten ligt het bereik voor een participatieregeling vergelijkbaar met de Participatieregeling in de gemeente Brunssum, tussen de 40 en 45 procent.

Tabel 3.5.1 Bereik Participatieregeling

Categorie	
Doelgroep	1.417
Gebruik Participatieregeling	1.077
Percentage bereik	76%

3.6. Jeugdfonds Sport en Cultuur

Deze regeling is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met inkomens tot maximaal 120 procent van de bijstandsnorm. Voor sport is er jaarlijks maximaal € 225 per kind beschikbaar terwijl voor het cultuurfonds het maximale bedrag € 425 per jaar is. Dit geld kan gebruikt worden voor contributie of lesgeld, maar ook voor benodigdheden. De doelgroep bestaat uit 528 kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar in gezinnen met inkomens tot maximaal 120 procent Wsm.

In 2019 maakten 224 jongeren gebruik van het fonds, waarvan 185 kinderen een vergoeding voor sport hebben gekregen en 39 kinderen een bijdrage voor cultuur. Procentueel gezien betekent dit dat 42 procent van de jongeren in deze gezinnen gebruik maakt van dit fonds. Landelijk gezien heeft dit fonds gemiddeld een bereik tussen de 35 en 40 procent, het bereik in de gemeente Brunssum ligt daar dus net iets boven.

Tabel 3.6.1 Bereik Jeugdfonds Sport en Cultuur

Categorie	
Doelgroep	528
Gebruik	224
Percentage bereik	42%

3.7. Stichting Leergeld

Stichting Leergeld in de gemeente Brunssum wil sociale uitsluiting van kinderen voorkomen. Daarom biedt de stichting financiële ondersteuning aan kinderen van 4 tot en met 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Hierdoor krijgen deze kinderen de kans om mee te doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. De financiële bijdrage die Stichting Leergeld verstrekt gaat altijd rechtstreeks naar een vereniging of sportclub. Het kan een financiële bijdrage zijn voor bijvoorbeeld muziekles, zwemles, contributie voor een sportvereniging of een bijdrage voor een schoolreis.

In 2019 hebben 324 kinderen gebruikgemaakt van Stichting Leergeld. Dit is een bereik van 61 procent van de doelgroep. Vergeleken met andere gemeenten waar een bereik tussen de 40 en 50 procent, is het bereik in de gemeente Brunssum hoog te noemen.

Tabel 3.7.1 Bereik Stichting Leergeld

Categorie	
Doelgroep	528
Gebruik	324
Percentage bereik	61%

3.8. Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Inwoners die een chronische ziekte of beperking hebben en een laag inkomen hebben, kunnen gebruikmaken van de Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. De maximale tegemoetkoming bedraagt € 150 per jaar. Minima komen in aanmerking als ze al drie jaar achter elkaar het volledig eigen risico van de zorgverzekering hebben gebruikt.

In 2019 zijn er 1.236 verstrekkingen geweest vanuit de regeling Tegemoetkoming bijdrage ziektekosten. Het bereik kan niet worden berekend omdat de doelgroep niet kan worden vastgesteld. Het is niet mogelijk om een schatting te maken van het aantal personen die een chronische ziekte of beperking hebben en drie jaar achter elkaar het volledige eigen risico hebben gebruikt.

Tabel 3.8.1 Bereik Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Categorie	
Doelgroep	N.t.b.
Gebruik	1.236 verstrekkingen
Percentage bereik	N.t.b.

4. Onderzoeksmethodiek

In dit hoofdstuk schetsen we de onderzoeksmethodiek van de Inkomenseffect Rapportage aan de hand van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden.

4.1. Huishoudens en inkomensgrenzen

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2020 voor de volgende huishoudtypen:

- alleenstaande, jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd;
- alleenstaande ouder, jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd, twee kinderen (8 en 13 jaar);
- paar (twee volwassenen), niet AOW-gerechtigd;
- paar (twee volwassenen), niet AOW-gerechtigd, twee kinderen (8 en 13 jaar);
- alleenstaande, AOW-gerechtigd;
- paar (twee volwassenen), AOW-gerechtigd.

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120 en 130 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). Daarnaast berekenen we de inkomenseffecten voor huishoudens die al langer dan drie jaar een inkomen van 100 procent Wsm hebben.

4.2. Inkomsten landelijke regelingen

De inkomsten bestaan uit het netto-inkomen en diverse bijdragen van het Rijk. Specifiek gaat het om de volgende categorieën:

- netto-inkomen inclusief vakantietoeslag;
- bijdrage Rijk:
 - huurtoeslag;
 - zorgtoeslag
 - combinatiekorting;
 - kinderbijslag;
 - kindgebonden budget.

4.3. Inkomsten gemeentelijke minimaregelingen

Onderstaand volgt een overzicht van de gemeentelijke minimaregelingen in 2020.

Tabel 4.3.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Brunssum

Regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
Kwijtschelding lokale heffingen	Tot 100% Wsm	-
Bijzondere bijstand	Tot 110% Wsm	Individuele vergoedingen.
Individuele inkomenstoelage	Minimaal 3 jaar tot 100% Wsm	Alleenstaande: € 381 per jaar; Alleenstaande ouder € 440 per jaar; Paar: € 542 per jaar.
Collectieve zorgverzekering	Tot 150% Wsm	VGZ Zuid-Limburgpakket: Basispakket VGZ Ruime Keuze en aanvullend pakket met tanddekking 1, € 179,59 i.p.v € 183,19, inclusief verzekering eigen risico en eigen bijdragen.

Regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
VGZ Tientje: Extra tegemoetkoming bij deelname aan de collectieve zorgverzekering van VGZ.	Volledige bijdrage: Tot 110% Wsm Gedeeltelijke bijdrage 110 tot 115% Wsm	Volledige bijdrage: € 120 per persoon, per jaar; Gedeeltelijke bijdrage: € 60 per persoon, per jaar.
Participatieregeling	Inkomensgrenzen zijn hetzelfde als bij VGZ Tientje	Volledige bijdrage: € 150 per persoon, per jaar; Gedeeltelijke bijdrage: € 75 per persoon, per jaar.
Internetregeling	Inkomensgrenzen zijn hetzelfde als bij VGZ Tientje	Volledige bijdrage: € 150 per huishouden, per jaar; Gedeeltelijk bijdrage: € 75 per persoon, per jaar. Bedoeld voor minima met inwonende kinderen of voor minima die de Participatieregeling niet gebruiken.
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Tot 120% Wsm	Sport: € 350 per kind, per jaar; Cultuur: € 550 per kind, per jaar.
Stichting Leergeld	Tot 120% Wsm	Voor kinderen op de basisschool: € 200 per kind, per jaar; Voor kinderen op de middelbare school: € 250 per kind, per jaar.

In de berekening van de inkomenseffecten worden de volgende regelingen meegenomen:

- kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en waterschapsbelasting;
- de korting op de collectieve zorgverzekering (€ 3,60);
- VGZ Tientje;
- de individuele inkomens toeslag;
- de Participatieregeling;
- de Internetregeling;
- Jeugdfonds Sport & Cultuur;
- Stichting Leergeld.

Bijzondere bijstand is niet opgenomen in het financieel maandoverzicht en de inkomenseffecten omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voorkomt. Bij VGZ Tientje, de Participatieregeling en de Internetregeling is het huishoudinkomen bepalend of de volledige of de gedeeltelijke bijdrage wordt uitgekeerd (zie tabel 1.3.1).

4.4. Uitgaven

De uitgaven zijn gecategoriseerd naar:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Er ligt meestal een contract aan ten grondslag. Voorbeelden zijn huur⁵, energiekosten⁶; en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris en kleding;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur en lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke berekeningen van het Nibud. De normbedragen staan per huishoudtype in het financieel maandoverzicht in de bijlage. We benadrukken dat het bij alle posten gaat om de basale uitgaven en dat de normbedragen gemiddelden betreffen. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks minder uitgeeft dan de normbedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden minder geld per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven.

4.5. Vrije bestedingen

Het budget dat overblijft is vrij besteedbaar en kan worden uitgegeven aan bijvoorbeeld een lidmaatschap voor een (sport)vereniging of de bibliotheek, sociale en recreatieve activiteiten of aan zakgeld voor kinderen. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag.

4.6. Aannames

Voor de inkomsten en uitgaven doen we de volgende aannames:

- de huishoudens maken van alle regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag;
- iedereen woont in een huurwoning;
- alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Alleenstaande ouders met een inkomen boven de bijstandsnorm hebben voor hun jongste kind 40 uur buitenschoolse opvang per maand nodig tegen een tarief van € 7,47 (gemiddelde uurprijs in 2020);
- bij een paar met twee kinderen en een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen;
- voor de berekening van het variabele tarief van de afvalstoffenheffing gaan we bij alleenstaanden uit van 2070 liter afval per jaar, bij tweepersoonshuishoudens van 2790 liter per jaar en bij meerpersoonshuishoudens van 3630 liter afval per jaar;
- volwassen minima zonder kinderen kunnen kiezen of ze gebruikmaken van de Participatieregeling of de Internetregeling. We gaan er in dit onderzoek van uit dat alleenstaanden (met en zonder kinderen) altijd de Participatieregeling gebruiken. Bij paren zonder kinderen gaan we ervan uit dat een van beiden de Participatieregeling gebruikt en de ander de Internetregeling. Paren met kinderen gebruiken wel allebei de Participatieregeling aangezien zij via hun kinderen aanspraak maken op de Internetregeling. Overigens zijn de bedragen van beide regelingen gelijk.

⁵ We gaan uit van € 530 kale huur per maand voor een alleenstaande en € 580 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden. Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid over de gemeente Brunssum.

⁶ Kosten gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Essent (stroom en gas 3 jaar zeker), de kosten voor water op de tarieven van WML. Heffingskortingen zijn in de maandprijs verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud.

5. De inkomenseffecten

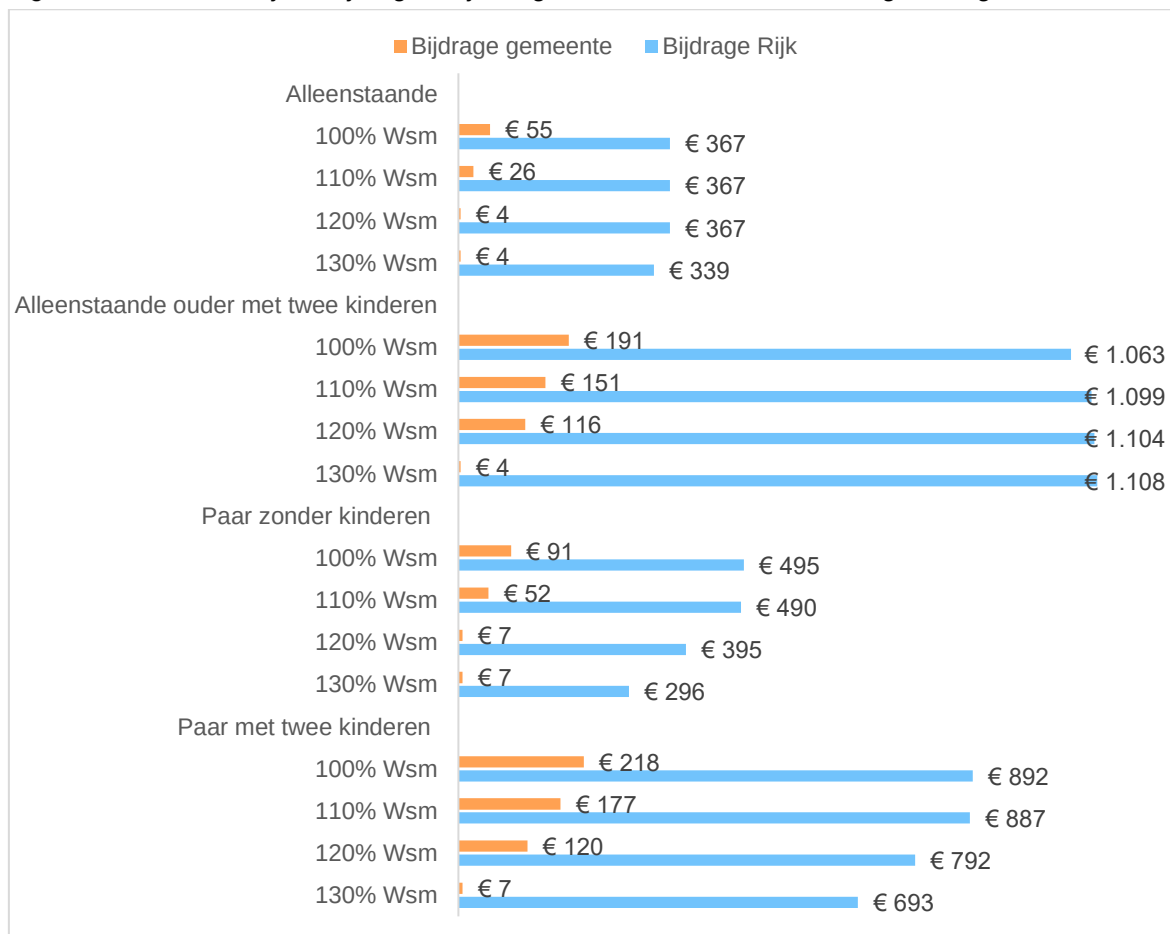
In dit hoofdstuk staan de inkomenseffecten.

5.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid

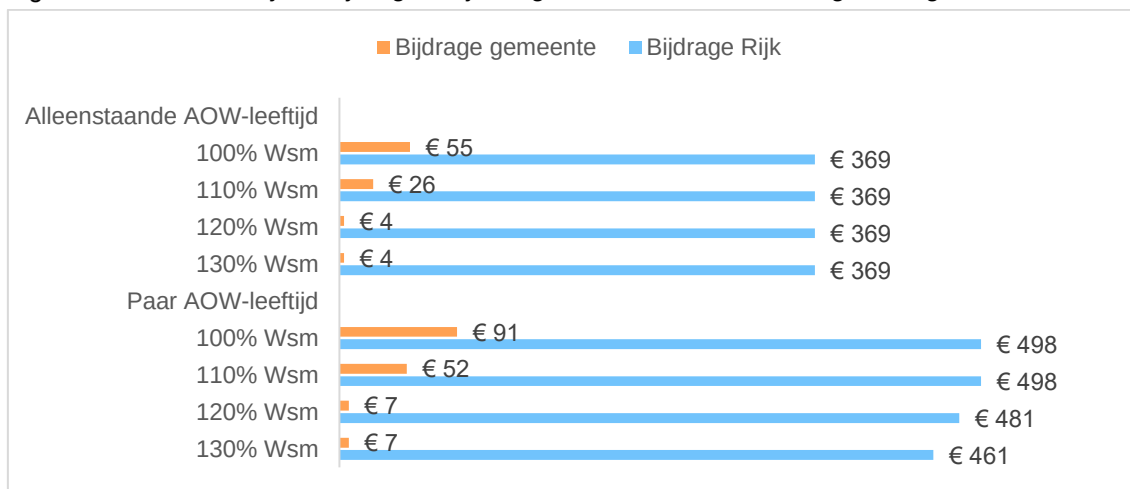
De financiële ondersteuning vanuit het Rijk is veel hoger dan vanuit de gemeente, zoals uit figuur 2.1.1. blijkt. Daarnaast verschilt de gemeentelijke vergoeding per huishoudtype: minimahuishoudens met kinderen hebben recht op meer regelingen dan minimahuishoudens zonder kinderen, waardoor het bedrag dat zij daarvan kunnen ontvangen ook hoger is. Ook krijgen zij vanuit het Rijk extra toeslagen, zoals het kindgebonden budget.

Het bedrag aan landelijke toeslagen neemt geleidelijk af bij een hoger inkomen, al verschilt deze afname per huishoudtype. Voor meerpersoonshuishoudens loopt dit bedrag sneller terug dan voor alleenstaanden. Voor alleenstaande ouders neemt dit bedrag iets toe omdat zij gebruik kunnen maken van de combinatiekorting. Het bedrag aan gemeentelijke regelingen neemt eveneens stapsgewijs af bij een hoger inkomen. Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm vervalt het recht op de kwijschelding gemeentelijke belastingen en bij een inkomen boven 115 procent Wsm vervalt het recht op de Participatie- en Internetregeling en het VGZ Tientje. Bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm hebben minimahuishoudens met kinderen geen recht meer op een bijdrage van Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Alle huishoudtypen hebben op alle inkomensniveaus recht op de korting op de collectieve zorgverzekering.

Figuur 5.1.1. Maandelijks bijdrages Rijk en gemeente, minima niet AOW-gerechtigd

Figuur 5.1.2. Maandelijke bijdrages Rijk en gemeente, minima AOW-gerechtigd

5.2. De gemeentelijke bijdragen geven meer ruimte voor vrije bestedingen

Alle minimahuishoudens houden door de gemeentelijke regelingen (meer) geld over voor het doen van vrije bestedingen. Dat zijn uitgaven voor bijvoorbeeld lidmaatschap bij een (sport)vereniging, bibliotheek, zakgeld, een dagje weg etc.. Per huishoudtype en inkomensgrens verschilt het bedrag dat ze voor vrije bestedingen overhouden echter aanzienlijk:

- De gemeentelijke regelingen zorgen er met name bij paren (met en zonder kinderen) voor dat zij een groter budget voor vrije besteding overhouden. Zonder de gemeentelijke bijdragen zouden zij vooral in de bijstandssituatie maandelijks een relatief klein bedrag overhouden voor vrije besteding;
- Van alle huishoudtypen hebben alleenstaande ouders maandelijks het grootste budget over voor vrije besteding. Een alleenstaande ouder met een inkomen van 110 procent Wsm heeft € 510 per maand voor vrije bestedingen, een paar met twee kinderen van dezelfde leeftijd en eveneens een inkomen van 110 procent Wsm heeft daar maandelijks € 406 voor;
- Voor alleenstaande ouders vervalt het recht op het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. Hierdoor is het vrij besteedbaar budget bij een inkomen van 120 procent Wsm voor alleenstaande ouders € 2 hoger dan bij een inkomen van 130 procent Wsm;
- Voor paren met kinderen vervalt bij een inkomen hoger dan 110 procent Wsm het recht op de Participatieregeling, Internetregeling en VGZ tientje. Bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm vervalt ook nog het recht op het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld. In combinatie met de teruglopende bijdrage van het Rijk hebben paren (zonder kinderen en met kinderen) bij een inkomen van 110 procent Wsm het grootste budget voor vrije bestedingen en dit budget neemt telkens af bij een hoger inkomen. Het vrij besteedbaar budget is wel altijd hoger dan in de bijstandssituatie. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in;
- Paren met kinderen hebben bij een inkomen van 130 procent Wsm minder geld vrij te besteden dan bij een inkomen gelijk aan 120 procent Wsm. Dit komt doordat de landelijke toeslagen teruglopen en zij het recht op de gemeentelijke minimaregelingen verliezen;
- Dankzij de gemeentelijke regelingen is het vrij besteedbaar budget voor paren van AOW-leeftijd bij een inkomen van 110 procent Wsm hoger dan voor alleenstaanden van dezelfde leeftijd. Bij een inkomen van 100 procent Wsm is het vrij besteedbaar budget voor alleenstaanden wel hoger, maar hier zorgen de gemeentelijke regelingen ervoor dat dit verschil kleiner wordt.

Het budget dat huishoudens nodig hebben voor, of zullen uitgeven aan vrije bestedingen verschilt per huishoudtype. Een paar met kinderen zal daar meer aan (willen) uitgeven dan een alleenstaande. In bijlage 1 staat per huishoudtype het normbudget voor vrije bestedingen. Uiteraard zal iemand die nauwelijks geld meer over heeft, dat niet per se daar aan besteden.

Tabel 5.2.1 Vrij besteedbaar budget per huishoudtype, minima niet AOW-gerechtigd

Huishoudtype	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	> 3 jaar 100% Wsm
Alleenstaande					
Exclusief gemeente	107	213	318	395	107
Inclusief gemeente	162	239	321	399	194
Alleenstaande ouder, 2 kinderen					
Exclusief gemeente	248	359	469	580	248
Inclusief gemeente	440	510	585	583	477
Paar zonder kinderen					
Exclusief gemeente	87	233	288	339	87
Inclusief gemeente	179	285	295	346	224
Paar, 2 kinderen					
Exclusief gemeente	84	229	284	336	84
Inclusief gemeente	301	406	404	343	346

Tabel 5.2.2 Vrij besteedbaar budget per huishoudtype, minima AOW-gerechtigd

Huishoudtype	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Alleenstaande (AOW-leeftijd)				
Exclusief gemeente	210	327	445	563
Inclusief gemeente	265	354	449	566
Paar (AOW-leeftijd)				
Exclusief gemeente	158	318	460	599
Inclusief gemeente	249	370	467	607

5.3. Werken vanuit de bijstand loont

Bijstandsgerechtigden die gaan werken tegen een loon van 110, 120 of 130 procent Wsm gaan er bijna altijd in totaal inkomen op vooruit. Dit totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen inclusief vakantietoeslag, toeslagen van het Rijk en de gemeentelijke minimaregelingen.

Een hoger inkomen kan ertoe leiden dat het recht op gemeentelijke regelingen komt te vervallen en het bedrag aan toeslagen van het Rijk afneemt. Met als gevolg dat het huishouden er per saldo niet of slechts in beperkte mate op vooruit gaat. Paren met kinderen krijgen met deze terugval in inkomen te maken, financieel gezien is werken voor deze huishoudens het minst aantrekkelijk⁷. Alleenstaanden gaan er relatief het meest op vooruit wanneer zij gaan werken vanuit de bijstand.

Alleenstaanden gaan bij een hoger inkomen er steeds op vooruit.

- Een alleenstaande die vanuit een bijstandssituatie werk aanvaardt waarbij hij tussen 110 en 130 procent van het Wsm verdient, heeft maandelijks meer te besteden. Bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm stijgt zijn totaal inkomen met € 236 (16 procent) per maand ten opzichte van de bijstandssituatie;

⁷ In deze Inkomenseffecten Rapportage zijn de financiële effecten berekend van de inkomensgrenzen 100 tot 130 procent Wsm. Er kunnen daarom alleen uitspraken worden gedaan over het financieel effect tot 130 procent Wsm.

- Een alleenstaande krijgt bij een loon gelijk aan 100 tot 120 procent Wsm hetzelfde bedrag aan toeslagen. Vanaf een inkomen boven 120 procent Wsm loopt de bijdrage van het Rijk terug. Dit komt doordat hij dan minder huurtoeslag ontvangt, de zorgtoeslag blijft hetzelfde;
- Het bedrag aan gemeentelijke bijdragen neemt het meest af wanneer hij vanuit de bijstand werk aanvaardt voor een loon van 110 procent Wsm. Dit komt doordat dan het recht op de kwijtschelding gemeentelijke belastingen vervalt;
- Desondanks zorgt een hoger inkomen (tot 130 procent Wsm) steeds voor een toename aan totaal inkomen, de stijging in het loon kan de afname aan bijdragen compenseren.

Alleenstaande ouders behouden het langst recht op toeslagen en gemeentelijke regelingen.

- Alleenstaande ouders gaan er ten opzichte van de bijstandssituatie op vooruit als ze werk aanvaarden tegen een loon tussen 110 en 130 procent Wsm;
- De landelijke toeslagen lopen niet af, maar er is een lichte stijging. Het bedrag aan huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget blijft even hoog en bij werkaanvaarding ontvangt hij nog een combinatiekorting;
- Het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm is hierdoor € 3 lager dan bij een loon van 120 procent Wsm. De toename in loon en bijdragen vanuit het Rijk compenseren het verlies van de gemeentelijke regelingen niet volledig;
- Desondanks is het totaal inkomen bij een loon van 130 procent Wsm nog steeds € 173 (8 procent) hoger dan in de bijstandssituatie.

Paren zonder kinderen hebben € 168 extra aan inkomen bij werkaanvaarding tegen 130 procent Wsm.

- Paren zonder kinderen die vanuit de bijstandssituatie werk aanvaarden tegen een loon gelijk aan 110 tot 130 procent gaan er op vooruit. Wanneer een van hen werk aanvaardt waarbij hij een loon van 130 procent Wsm verdient, hebben zij iedere maand € 168 (8 procent) meer te besteden;
- Het totaal inkomen bij een inkomen gelijk aan 120 procent Wsm is slechts € 11 hoger dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 110 procent Wsm. Dit komt doordat de bijdrage van de gemeentelijke regelingen en de landelijke toeslagen teruglopen;
- De toeslagen van het Rijk en de gemeentelijke bijdragen lopen redelijk snel terug. Een paar met een bijstandsuitkering ontvangt maandelijks € 495 aan landelijke toeslagen, een paar met een inkomen van 130 procent Wsm ontvangt maandelijks € 296 aan toeslagen vanuit het Rijk;
- De gemeentelijke bijdrage loopt terug van € 91 per in de bijstandssituatie naar € 7 bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm;
- Toch gaan paren zonder kinderen er bij ieder hoger inkomen telkens meer op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. De afname van gemeentelijke regelingen en bijdragen vanuit het Rijk wordt gecompenseerd door het hogere loon.

Paren met kinderen gaan er enkele procenten op vooruit bij werkaanvaarding.

- Paren met twee kinderen gaan er ten opzichte van de bijstandssituatie een paar procent op vooruit als zij gaan werken tegen een hoger loon. Het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 120 en 130 procent Wsm is echter lager dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 110 procent Wsm;
- De toeslagen van het Rijk lopen terug. Het bedrag van landelijke toeslagen daalt bij paren met twee kinderen van € 892 in de bijstandssituatie naar € 693 bij een inkomen gelijk aan 130 procent Wsm;
- In de bijstand is de maximale gemeentelijke bijdrage € 218 per maand en deze loopt geleidelijk terug naar € 7 bij een inkomen gelijk aan 130 procent Wsm;
- Een paar met kinderen gaat er bij een inkomen van 110 procent Wsm het meest op vooruit ten opzichte van de bijstand. Bij ieder hoger inkomen gaan zij er telkens minder op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. Dit komt door de afname van bijdragen vanuit het Rijk en de gemeente;

- Bij een inkomen van 130 procent Wsm hebben zij alleen nog recht op VGZ Tientje, en gaan zij er nog maar € 42 (2 procent) op vooruit ten opzichte van de bijstand. Paren met kinderen gaan er dus altijd op vooruit ten opzichte van de bijstand, maar deze vooruitgang neemt bij ieder inkomen hoger dan 110 procent Wsm telkens af.

Tabel 5.3.1 Inkomensvooruitgang na werkaanvaarding per huishoudtype

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Verschil tov 100% Wsm (€)	Verschil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande						
100% Wsm	1.052	367	55	1.474		
110% Wsm	1.158	367	26	1.551	+ 77	+ 5%
120% Wsm	1.263	367	4	1.633	+ 159	+ 11%
130% Wsm	1.368	339	4	1.711	+ 236	+ 16%
Alleenstaande ouder, 2 kinderen						
100% Wsm	1.052	1063	191	2.307		
110% Wsm	1.158	1099	151	2.407	+ 100	+ 4%
120% Wsm	1.263	1104	116	2.482	+ 176	+ 8%
130% Wsm	1.368	1108	4	2.480	+ 173	+ 8%
Paar zonder kinderen						
100% Wsm	1.503	495	91	2.090		
110% Wsm	1.654	490	52	2.196	+ 106	+ 5%
120% Wsm	1.804	395	7	2.206	+ 117	+ 6%
130% Wsm	1.954	296	7	2.258	+ 168	+ 8%
Paar, 2 kinderen						
100% Wsm	1.503	892	218	2.613		
110% Wsm	1.654	887	177	2.718	+ 105	+ 4%
120% Wsm	1.804	792	120	2.716	+ 103	+ 4%
130% Wsm	1.954	693	7	2.655	+ 42	+ 2%

Met behulp van onderstaande casussen leggen we deze tabel uit. Eerst bespreken we Jan, die eerst een bijstandsuitkering ontvangt en daarna voor een steeds hoger loon gaat werken. Daarna bespreken we Robin en Max, een paar twee kinderen hebben van 8 en 13 jaar. Ook zij ontvangen eerst een bijstandsuitkering, daarna aanvaardt een van beiden werk tegen een steeds hoger loon.

Voorbeeld Casus tabel 2.3.1

Jan is alleenstaand en krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.052 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Hij heeft maandelijks recht op € 367 aan toeslagen van het Rijk. Voor Jan bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Jan rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 55 per maand. Dit bestaat uit de kwietschelding voor gemeentelijke belastingen, korting op de collectieve zorgverzekering, VGZ Tientje en de Participatieregeling. In totaal heeft Jan een inkomen van € 1.474 per maand.

Als Jan werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.158 per maand. Hij houdt recht op huurtoeslag en zorgtoeslag en deze bedragen blijven onveranderd, dus € 367 per maand. Het recht de kwietschelding komt te vervallen. Jan heeft nog steeds recht op de korting op de collectieve zorgverzekering en de volledige bijdrage van de Participatieregeling en het VGZ Tientje. De gemeentelijke bijdragen zijn samen € 26 per maand. Het totaal inkomen van Jan bij een inkomen van 110 procent Wsm is € 1.551. Dit is een stijging van € 77 (5 procent) ten opzichte van zijn totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Jan tegen een inkomen van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.263 per maand. De bijdrage van het Rijk blijft € 367. Het recht op meeste gemeentelijke regelingen vervalt, Jan heeft nu alleen nog recht op de korting op de collectieve zorgverzekering van € 4 per maand. Het totale inkomen van Jan is € 1.633 per maand. Dit is € 159 (11 procent) meer dan wanneer Jan een bijstandsuitkering heeft.

Als Jan gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.368 per maand. De bijdragen van het Rijk zijn gedaald naar € 339 per maand. Jan ontvangt minder huurtoeslag, maar nog net zoveel zorgtoeslag. Jan heeft nog steeds recht op de collectieve zorgverzekering, de maandelijks gemeentelijke bijdrage blijft € 4 per maand. Het totaal inkomen van Jan is nu € 1.711 per maand, dit is € 236 (16 procent) meer dan toen hij een bijstandsuitkering had.

Voorbeeld Casus tabel 2.3.1: paar met kinderen

Robin en Max hebben twee kinderen van 8 en 13 jaar oud en krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van €1.503 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij hebben maandelijks recht op € 892 aan toeslagen van het Rijk, bestaande uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget. Ook kunnen Robin en Max rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente. Deze bijdrage bestaat voor hun beiden uit de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering, VGZ Tientje en de Participatieregeling. Voor hun kinderen maken zij ook nog aanspraak op de Internetregeling, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld. Maandelijks kunnen zij daarmee rekenen op € 218 vanuit de gemeente. In totaal hebben Robin en Max een inkomen van € 2.613 per maand.

Als Robin of Max werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.654 per maand. De toeslagen vanuit het Rijk zijn nu iets lager, namelijk € 887. De gemeentelijke bijdragen zijn nu € 177 per maand. Robin en Max kunnen geen kwijtschelding meer aanvragen, maar houden wel recht op de andere gemeentelijke regelingen. Het totaal inkomen van Robin en Max bij een inkomen van 110 procent Wsm is € 2.718 per maand. Dit is een stijging van € 105 (4 procent) ten opzichte van hun totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Robin of Max tegen een loon van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt hun netto-inkomen naar € 1.804 per maand. De bijdrage van het Rijk neemt iets verder af en is nu € 792 per maand. Het gezin heeft geen recht meer op het Participatiefonds en de Internetregeling, het recht op de andere regelingen blijft behouden. De maandelijkse gemeentelijke bijdrage is dan € 120. Het totale inkomen van het gezin is nu € 2.716 per maand. Dit is € 103 (4 procent) meer dan wanneer zij een bijstandsuitkering zouden hebben, maar € 2 minder dan bij een inkomen van 110 procent Wsm.

Als Robin of Max gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.954 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen nu naar € 693 per maand. Vanwege hun hogere inkomen hebben zij alleen nog recht op de collectieve zorgverzekering, hun maandelijkse gemeentelijke bijdrage is dus € 7. Het totale inkomen van Robin en Max is nu € 2.655 per maand. Dit is € 42 (2 procent) meer dan toen zij nog een bijstandsuitkering hadden, maar minder dan wanneer zij zouden gaan werken tegen een loon van 110 of 120 procent Wsm.

5.4. Vergelijking inkomenseffecten 2017 - 2020

In 2017 heeft KWIZ ook onderzoek gedaan naar de inkomenseffecten van het toenmalige landelijke en lokale beleid. Sinds 2017 heeft een aantal veranderingen in het lokale en landelijke beleid plaatsgevonden. Ten eerste heeft de overheid de hoogte van de toeslagen verhoogd: de bijdragen vanuit het Rijk in 2020 zijn enkele tientallen euro's hoger dan in 2017 (voor de huurtoeslag wordt dit verschil gedeeltelijk verklaard omdat de huur in 2020 hoger is, wat resulteert in een hogere huurtoeslag).

Ten tweede zijn er sinds 2017 een aantal gemeentelijke beleidswijzigingen geweest die invloed hebben op de inkomenseffecten. Zo krijgen kinderen geen tegemoetkoming meer vanuit het Participatiefonds en is de bijdrage voor schoolkosten (de Oranje Kaart) in 2018 afgeschaft. Daarnaast is het bedrag aan gemeentelijke belastingen (en daarmee de kwijtschelding) in 2020 iets lager dan in 2017. Andere verschillen in de gemeentelijke bijdragen komen doordat in 2020 de korting op de collectieve zorgverzekering, Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur zijn meegenomen in de inkomenseffecten. Omdat deze bijdragen op alle inkomensniveaus (tot 120 procent Wsm) hetzelfde zijn, hebben deze geen effect op de inkomenseffecten wanneer het inkomen stijgt.

De wijzigingen hebben tot gevolg dat minimahuishoudens in de bijstand in 2020 een iets lager bedrag aan gemeentelijke regelingen krijgen. Gevolg is dat huishoudens er procentueel gezien iets meer op vooruitgaan wanneer zij vanuit de bijstand werk aanvaarden.

Een ander verschil is dat ten opzichte van 2017 het totaal inkomen van paren met kinderen bij een inkomen van 120 procent Wsm de terugval in inkomen ten opzichte van het inkomen van 110 procent Wsm is verminderd. De terugval vindt wel plaats wanneer een paar met kinderen een inkomen van 130 procent Wsm gaat verdienen⁸.

Tabel 5.4.1 Vergelijking inkomenseffecten 2017-2020

Huishoudtype	Bijdrage Rijk 2017 ⁹	Bijdrage Rijk 2020	Bijdrage gemeente 2017	Bijdrage gemeente 2020	Groei van totaal inkomen t.o.v. 100% Wsm 2017	Groei van totaal inkomen t.o.v. 100% Wsm 2020
Alleenstaande						
100% Wsm	309	367	60	55		
110% Wsm	309	367	23	26	+ 4%	+ 5%
120% Wsm	309	367	0	4	+ 10%	+ 11%
Alleenstaande ouder, 2 kinderen						
100% Wsm	959	1063	125	191		
110% Wsm	979	1099	73	151	+ 4%	+ 4%
120% Wsm	982	1104	0	116	+ 5%	+ 8%
Paar zonder kinderen						
100% Wsm	421	495	95	91		
110% Wsm	414	490	45	52	+ 4%	+ 5%
120% Wsm	346	395	0	7	+ 6%	+ 6%
Paar, 2 kinderen						
100% Wsm	785	892	148	218		
110% Wsm	776	887	96	177	+ 4%	+ 4%
120% Wsm	696	792	0	120	+ 2%	+ 4%

⁸ In 2017 is niet gekeken naar de inkomenseffecten bij een inkomen van 130 procent Wsm.

⁹ In het onderzoek van 2017 is de kinderbijslag niet meegenomen in de bijdragen vanuit het Rijk, en ontvingen paren met kinderen die gingen werken een combinatiekorting. In 2020 is dit niet het geval. De cijfers van 2017 zijn daarom aangepast volgens de methoden in 2020.

6. Uitwerking enkele scenario's

In dit hoofdstuk worden de inkomenseffecten van een aantal eventuele beleidswijzigingen beschreven. Ook worden de maximale kosten van deze wijzigingen doorgerekend.

6.1. De scenario's

De gemeente Brunssum wil graag inzicht in de effecten en de kosten van de volgende eventuele beleidswijzigingen:

1. Het verhogen van de inkomensgrens van de Participatieregeling en het VGZ Tientje;
2. Het invoeren van een langdurigheidstoeslag voor AOW-gerechtigden met een minimuminkomen.

6.2. Verhogen inkomensgrens minimaregelingen

Een eerste eventuele beleidswijziging is het verhogen van de inkomensgrens van de Participatieregeling en het VGZ Tientje. In de huidige situatie vervalt het recht op deze minimaregelingen voor de meeste huishoudens bij een inkomen van 115 procent Wsm. Hierdoor gaan met huishoudens met kinderen er niet altijd op vooruit als zij een hoger loon krijgen.

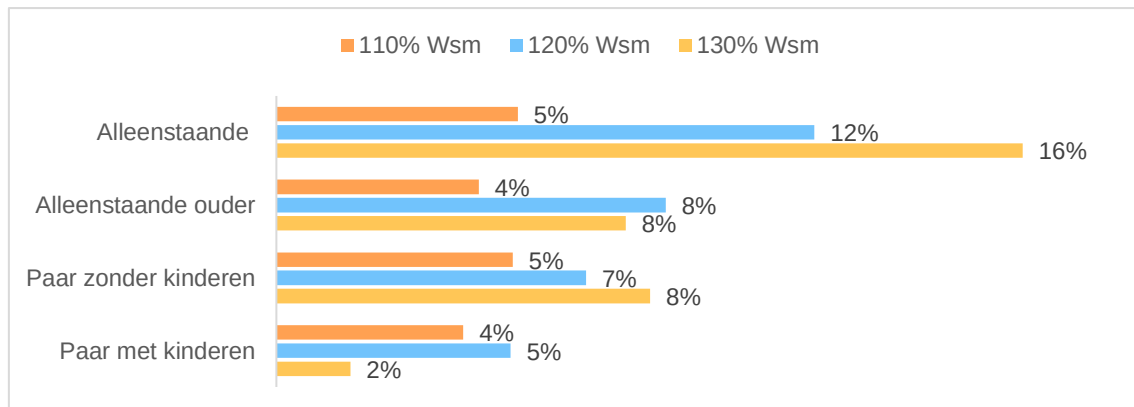
De gemeente heeft vier alternatieven voor het verhogen van de inkomensgrenzen:

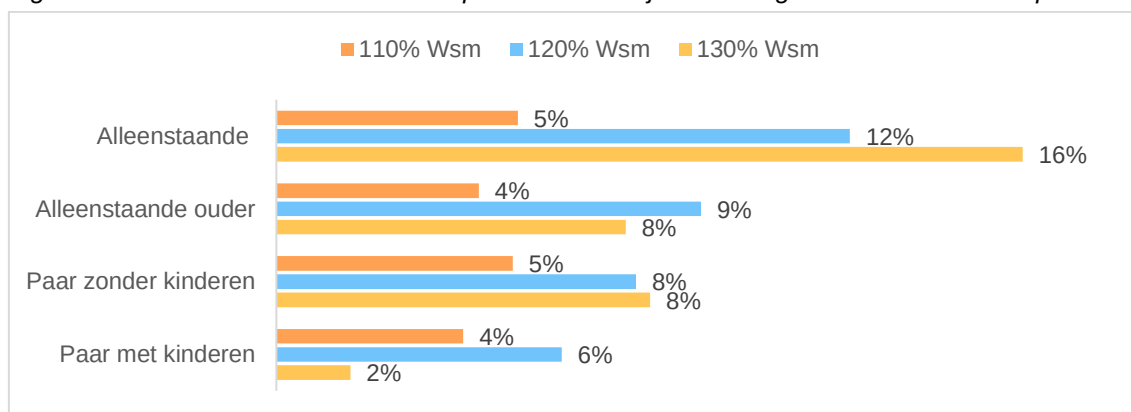
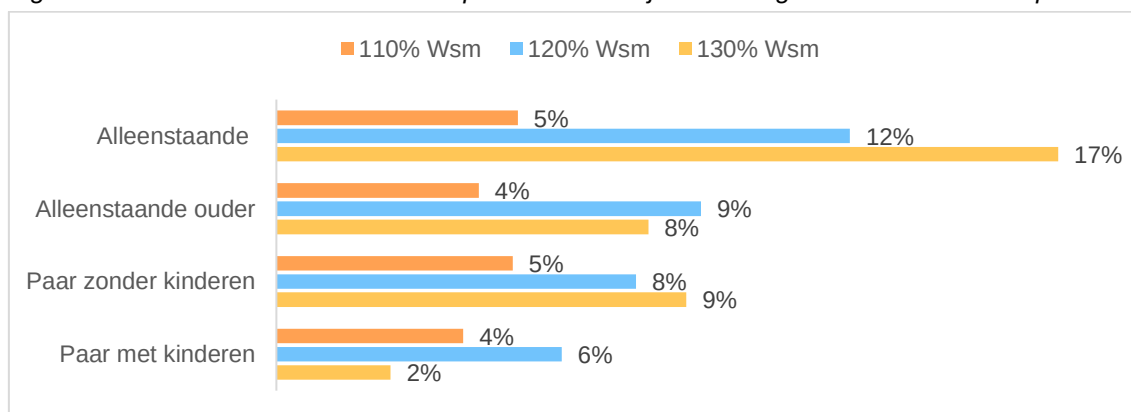
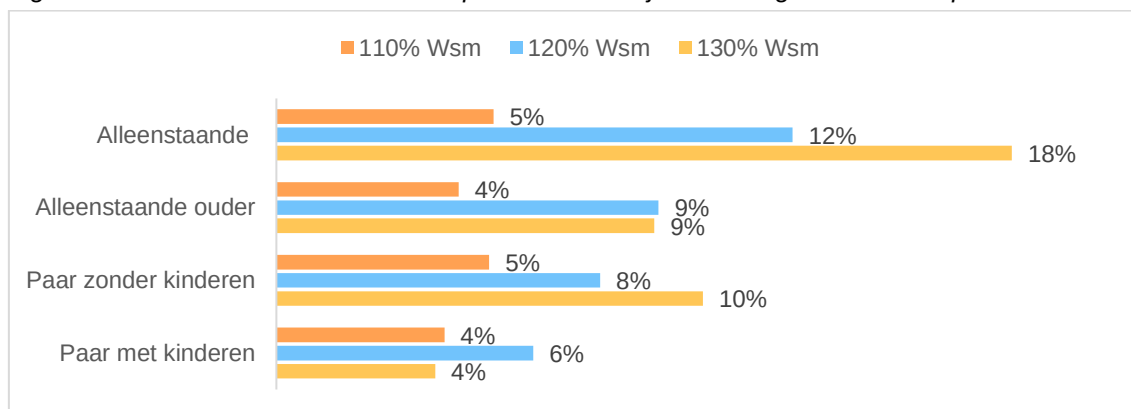
- Een inkomensgrens van 115 procent Wsm voor de volledige bijdrage en 120 procent Wsm voor de gedeeltelijke bijdrage;
- Een grens van 120 procent Wsm voor de volledige bijdrage en 125 voor de gedeeltelijke bijdrage;
- Een grens van 120 procent Wsm voor de volledige en 130 procent Wsm voor de gedeeltelijke bijdrage;
- Een inkomensgrens van 130 procent Wsm voor de volledige bijdrage, zonder gedeeltelijke bijdrage.

6.2.1. Effecten van verhogen inkomensgrenzen

Het verhogen van de inkomensgrenzen van de Participatieregeling en het VGZ Tientje zorgt ervoor dat alle huishoudtypen er bij ieder hoger inkomen (tot 130 procent Wsm) enkele procenten meer op vooruitgaan ten opzichte van de bijstandssituatie. Bij alle scenario's hebben alleenstaande ouders bij een inkomen van 130 procent Wsm echter nog steeds een lager totaal inkomen dan bij een loon van 120 procent Wsm. Bij paren met kinderen geldt dit ook bij een inkomen van 110 procent Wsm. Deze terugval in totaal inkomen is het kleinst wanneer de inkomensgrens voor de volledige bijdrage wordt verhoogd naar 130 procent Wsm.

Figuur 6.2.1. Groei inkomen t.o.v. 100 procent Wsm bij inkomensgrenzen van 115-120 procent

Figuur 6.2.2. Groei inkomen t.o.v. 100 procent Wsm bij inkomensgrenzen van 120-125 procent*Figuur 6.2.3. Groei inkomen t.o.v. 100 procent Wsm bij inkomensgrenzen van 120-130 procent**Figuur 6.2.4. Groei inkomen t.o.v. 100 procent Wsm bij inkomensgrens van 130 procent*

6.2.2. Kosten van verhogen inkomensgrenzen

Het verhogen van de inkomensgrenzen van de Participatieregeling en het VGZ Tientje zorgt ervoor dat meer huishoudens gebruik kunnen maken van de regelingen. In onderstaande tabellen staat het huidige aantal gebruikers met de bijbehorende kosten. De kosten zijn gebaseerd op de maximale gemeentelijke bijdrage per regeling. Tevens schatten we het aantal gebruikers en de kosten wanneer de inkomensgrenzen volgens de genoemde scenario's worden verhoogd¹⁰. Dit betreft de maximale kosten voor de gemeente die de beleidswijziging met zich mee brengt. Het daadwerkelijke bedrag is waarschijnlijk lager, ook omdat het bereik lager zal zijn.

¹⁰ Omdat de doelgroep op 115 en 125 procent Wsm niet kunnen worden bepaald, kunnen de kosten voor deze scenario's niet worden berekend.

Het is waarschijnlijk dat deze bedragen in het eerste jaar na de verhoging van de inkomensgrenzen niet volledig besteed hoeft te worden omdat minima er nog niet bekend mee zijn. Na verloop van tijd zal een groter deel van het budget besteed worden naar mate meer mensen weten dat zij met een hoger inkomen gebruik kunnen maken van de regelingen.

Wanneer de inkomensgrenzen voor de hele en halve bijdrage van de Participatieregeling en het VGZ Tientje worden verhoogd naar respectievelijk 120 en 130 procent Wsm stijgen de jaarlijkse kosten voor deze regelingen tot bijna € 273.000 per jaar, een stijging van ruim € 81.000 ten opzichte van de huidige situatie. Wanneer alle minima met een inkomen tot 130 procent Wsm aanspraak maken op de volledige bijdrage, kost dit de gemeente zo'n € 300.000 per jaar, dat is ruim € 108.000 per jaar meer dan in de huidige situatie.

Tabel 6.2.2 Geschatte kosten verhogen inkomensgrenzen Participatieregeling

Scenario	Huidige situatie	120-130% Wsm	Volledig 130% Wsm
Doelgroep	1.417 personen	2.229 personen	2.229 personen
Bereik	76%	76%	76%
Gebruikers volledige bijdrage	1.077 personen	1.389 personen	1.694 personen
Gebruikers gedeeltelijke bijdrage	¹¹	305 personen	-
Geschatte totale kosten	€ 161.550	€ 231.225	€ 254.100
Meerkosten	-	+ € 69.675	+ € 92.550

Tabel 6.2.3 Geschatte kosten verhogen inkomensgrenzen VGZ Tientje

Scenario	Huidige situatie	120-130% Wsm	Volledig 130% Wsm
Doelgroep	1.417 personen	2.229 personen	2.229 personen
Bereik	17%	17%	17%
Gebruikers volledige bijdrage	247 personen	311 personen	379 personen
Gebruikers gedeeltelijke bijdrage	-	68 personen	-
Geschatte totale kosten	€ 29.640	€ 41.400	€ 45.480
Meerkosten	-	+ € 11.760	+ € 15.840

Tabel 6.2.4 Totale kosten verhogen inkomensgrenzen

	Huidige situatie	120-130% Wsm	Volledig 130% Wsm
Totale kosten	€ 191.190	€ 272.625	€ 299.580
Totale meerkosten	-	+ € 81.435	+ € 108.390

¹¹ Omdat de doelgroep op 115 procent Wsm niet kan worden bepaald, kan niet worden bepaald hoeveel minima de gedeeltelijke bijdrage ontvangen. Daarom gaan we er hier van uit dat alle gebruikers de volledige bijdrage ontvangen.

6.3. Invoeren langdurigheidstoelage voor AOW-gerechtigden

Een tweede eventuele beleidswijziging is het invoegen van een langdurigheidstoelage voor AOW-gerechtigden. Deze regeling zou vergelijkbaar zijn met de bestaande Individuele inkomenstoelage. De huidige Individuele inkomenstoelage kent een bereik van 66 procent. Deze regeling is bedoeld voor minima die al langdurig een inkomen op bijstandsniveau of een bijstandsuitkering hebben en dus vaak al bekend zijn met de gemeente en de regelingen waar zij gebruik van kunnen maken. Het bereik van een dergelijke regeling onder AOW-gerechtigden zal lager liggen omdat zij geen bijstand of een andere uitkering van de gemeente ontvangen en dus minder bekend zullen zijn met de gemeente(lijke regelingen). We schatten het bereik van deze regeling op 45 procent. Dit is gebaseerd op het gemiddelde bereik van andere categoriale minimaregelingen dat we bij andere gemeenten vinden.

Omdat niet te bepalen is hoeveel AOW-gerechtigden langdurig minima zijn, berekenen we voor dit scenario minima en maximale kosten. Voor de minimale kosten gaan we ervan uit dat 65 procent van de AOW-gerechtigde minima langdurig minima is (gemiddeld aandeel langdurige minima in andere gemeenten). Voor de maximale kosten gaan we ervan uit dat alle AOW-gerechtigde minima langdurig moeten rondkomen van een minimuminkomen. De kosten zijn gebaseerd op het gemiddelde bedrag van de Individuele inkomenstoelage per persoon (€ 326 per persoon, per jaar).

Het invoeren van een langdurigheidstoelage kost de gemeente jaarlijks (naar schatting) minimaal € 59.658 en maximaal € 91.606, afhankelijk van hoeveel AOW-gerechtigden langdurig minima zijn.

Tabel 6.3.1 Kosten invoeren langdurigheidstoelage AOW'ers

	Geschatte doelgroep	Bereik	Gebruikers	Geschatte kosten
Minimale kosten	406 personen	45%	183	€ 59.658
Maximale kosten	624 personen	45%	281	€ 91.606

Bijlage 1. Financieel maandooverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandooverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B1.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl VT	1.052	1.158	1.263	1.368	1.052
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	263	263	263	235	263
Zorgtoeslag	104	104	104	104	104
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	367	367	367	339	367
Totaal inkomsten	1.419	1.525	1.630	1.707	1.419
Uitgaven					
Huur	530	530	530	530	530
Gas, water, elektra	84	84	84	84	84
Telefoon, internet en kabel	60	60	60	60	60
Gemeentelijke heffingen	29	29	29	29	29
(collectieve) zorgverzekering	183	183	183	183	183
Overige verzekeringen	20	20	20	20	20
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	15	15	15	15	15
Reserveringsuitgaven	147	147	147	147	147
Huishoudelijke uitgaven	244	244	244	244	244
Totaal uitgaven	1.312	1.312	1.312	1.312	1.312
Budget exclusief regelingen gemeente	107	213	318	395	107
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	29	0	0	0	29
Korting collectieve zorgverzekering	4	4	4	4	4
VGZ Tientje	10	10	0	0	10
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	32
Participatieregeling	13	13	0	0	13
Internetregeling	0	0	0	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	55	26	4	4	87
Budget inclusief regelingen gemeente	162	239	321	399	194
Vrije bestedingen	110	176	182	182	110
Restant	52	63	139	217	84

Tabel B1.2 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, 2 kinderen (8 en 13 jaar)¹²

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl VT	1.052	1.158	1.263	1.368	1.052
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	296	296	296	296	296
Zorgtoeslag	104	104	104	104	104
Combinatiekorting	0	36	40	45	0
Kinderbijslag	195	195	195	195	195
Kindgebonden budget	468	468	468	468	468
Totaal bijdragen Rijk	1.063	1.099	1.104	1.108	1.063
Totaal inkomsten	2.115	2.256	2.366	2.476	2.115
Uitgaven					
Huur	580	580	580	580	580
Gas, water, elektra	185	185	185	185	185
Telefoon, internet en kabel	68	68	68	68	68
Gemeentelijke heffingen	40	40	40	40	40
(collectieve) zorgverzekering	183	183	183	183	183
Overige verzekeringen	23	23	23	23	23
Onderwijs	39	39	39	39	39
Kosten BSO	0	30	30	30	0
Vervoer	46	46	46	46	46
Reserveringsuitgaven	253	253	253	253	253
Huishoudelijke uitgaven	449	449	449	449	449
Totaal uitgaven	1.867	1.897	1.897	1.897	1.867
Budget exclusief regelingen gemeente	248	359	469	580	248
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	40	0	0	0	40
Korting collectieve zorgverzekering	4	4	4	4	4
VGZ Tientje	10	10	0	0	10
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	37
Participatieregeling	13	13	0	0	13
Internetregeling	13	13	0	0	13
Jeugdfonds Sport en Cultuur	75	75	75	0	75
Stichting Leergeld	38	38	38	0	38
Totaal regelingen gemeente	191	151	116	4	228
Budget inclusief regelingen gemeente	440	510	585	583	477
Vrije bestedingen	227	297	312	312	227
Restant	213	213	273	271	250

¹² Bij de kosten BSO is de tegemoetkoming kinderopvang al verrekend.

Tabel B1.3 Paar, niet AOW-gerechtigd, geen kinderen

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl VT	1.503	1.654	1.804	1.954	1.503
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	296	294	234	169	296
Zorgtoeslag	199	196	161	127	199
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	495	490	395	296	495
Totaal inkomsten	1.998	2.144	2.199	2.250	1.998
Uitgaven					
Huur	580	580	580	580	580
Gas, water, elektra	132	132	132	132	132
Telefoon, internet en kabel	68	68	68	68	68
Gemeentelijke heffingen	39	39	39	39	39
(collectieve) zorgverzekering	366	366	366	366	366
Overige verzekeringen	28	28	28	28	28
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	33	33	33	33	33
Reserveringsuitgaven	221	221	221	221	221
Huishoudelijke uitgaven	444	444	444	444	444
Totaal uitgaven	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911
Budget exclusief regelingen gemeente	87	233	288	339	87
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	39	0	0	0	39
Korting collectieve zorgverzekering	7	7	7	7	7
VGZ Tientje	20	20	0	0	20
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	45
Participatieregeling	13	13	0	0	13
Internetregeling	13	13	0	0	13
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	91	52	7	7	136
Budget inclusief regelingen gemeente	179	285	295	346	224
Vrije bestedingen	160	220	240	240	160
Restant	19	65	55	106	64

Tabel B1.4 Paar, niet AOW-gerechtigd, 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl VT	1.503	1.654	1.804	1.954	1.503
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	296	294	234	169	296
Zorgtoeslag	199	196	161	127	199
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	195	195	195	195	195
Kindgebonden budget	202	202	202	202	202
Totaal bijdragen Rijk	892	887	792	693	892
Totaal inkomsten	2.395	2.541	2.596	2.647	2.395
Uitgaven					
Huur	580	580	580	580	580
Gas, water, elektra	222	222	222	222	222
Telefoon, internet en kabel	76	76	76	76	76
Gemeentelijke heffingen	40	40	40	40	40
(collectieve) zorgverzekering	366	366	366	366	366
Overige verzekeringen	29	29	29	29	29
Onderwijs	39	39	39	39	39
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	53	53	53	53	53
Reserveringsuitgaven	321	321	321	321	321
Huishoudelijke uitgaven	585	585	585	585	585
Totaal uitgaven	2.312	2.312	2.312	2.312	2.312
Budget exclusief regelingen gemeente	84	229	284	336	84
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	40	0	0	0	40
Korting collectieve zorgverzekering	7	7	7	7	7
VGZ Tientje	20	20	0	0	20
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	45
Participatieregeling	25	25	0	0	25
Internetregeling	13	13	0	0	13
Jeugdfonds Sport en Cultuur	75	75	75	0	75
Stichting Leergeld	38	38	38	0	38
Totaal regelingen gemeente	218	177	120	7	263
Budget inclusief regelingen gemeente	301	406	404	343	346
Vrije bestedingen	276	343	350	350	276
Restant	25	63	54	-7	70

Tabel B1.5 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl VT	1.176	1.294	1.412	1.529	1.176
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	265	265	265	265	265
Zorgtoeslag	104	104	104	104	104
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	369	369	369	369	369
Totaal inkomsten	1.545	1.663	1.781	1.898	1.545
Uitgaven					
Huur	530	530	530	530	530
Gas, water, elektra	103	103	103	103	103
Telefoon, internet en kabel	60	60	60	60	60
Gemeentelijke heffingen	29	29	29	29	29
(collectieve) zorgverzekering	183	183	183	183	183
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	13	13	13	13	13
Reserveringsuitgaven	161	161	161	161	161
Huishoudelijke uitgaven	244	244	244	244	244
Totaal uitgaven	1.335	1.335	1.335	1.335	1.335
Budget exclusief regelingen gemeente	210	327	445	563	210
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	29	0	0	0	29
Korting collectieve zorgverzekering	4	4	4	4	4
VGZ Tientje	10	10	0	0	10
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0
Participatieregeling	13	13	0	0	13
Internetregeling	0	0	0	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	55	26	4	4	55
Budget inclusief regelingen gemeente	265	354	449	566	265
Vrije bestedingen	111	154	159	159	111
Restant	154	200	290	407	154

Tabel B1.6 Paar, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl VT	1.594	1.754	1.913	2.073	1.594
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	299	299	299	297	299
Zorgtoeslag	199	199	182	164	199
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Totaal bijdragen Rijk	498	498	481	461	498
Totaal inkomsten	2.092	2.252	2.394	2.534	2.092
Uitgaven					
Huur	580	580	580	580	580
Gas, water, elektra	161	161	161	161	161
Telefoon, internet en kabel	68	68	68	68	68
Gemeentelijke heffingen	39	39	39	39	39
(collectieve) zorgverzekering	366	366	366	366	366
Overige verzekeringen	15	15	15	15	15
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	26	26	26	26	26
Reserveringsuitgaven	235	235	235	235	235
Huishoudelijke uitgaven	444	444	444	444	444
Totaal uitgaven	1.934	1.934	1.934	1.934	1.934
Budget exclusief regelingen gemeente	158	318	460	599	158
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	39	0	0	0	39
Korting collectieve zorgverzekering	7	7	7	7	7
VGZ Tientje	20	20	0	0	20
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0
Participatieregeling	13	13	0	0	13
Internetregeling	13	13	0	0	13
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	91	52	7	7	91
Budget inclusief regelingen gemeente	249	370	467	607	249
Vrije bestedingen	168	211	218	218	168
Restant	81	159	249	389	81

Bijlage 2. Systematiek Armoede index

De Armoede Index is een door KWIZ ontwikkeld analysemodel, waarbij we inzicht verschaffen in de omvang en samenstelling van de armoededoelgroep (naar huishoudens en inkomenscategorieën) en het bereik van de minimaregelingen. De Armoede Index is samengesteld op basis van een combinatie van gemeentelijke gebruiksgegevens, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en door ons ontwikkelde kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten. Belangrijke toevoeging is dat we rekening houden met de vermogens en derhalve op deze wijze alleen inzoomen op de doelgroep die in aanmerking komt voor de minimaregelingen.

We gaan hierbij als volgt te werk.

- In eerste instantie inventariseren we op basis van de door ons bewerkte CBS-informatie hoeveel huishoudens in Brunssum inkomens tot 100%, 110% en 120% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm) hebben, met geen of een laag eigen vermogen;
- We geven een overzicht van de inkomensbronnen;
- Vervolgens wordt voor iedere afzonderlijke groep in kaart gebracht hoe de huishoudensamenstelling is en om hoeveel kinderen tot 18 jaar het gaat;
- Dit overzicht vullen we aan met gemeentelijke getallen over het gebruik van de minimaregelingen in 2019 (Bijzondere Bijstand, Individuele Inkomenstoeslag, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen, Participatieregelingen, Kindpakket, en eventuele overige inkomensondersteunende regelingen).